

Dames en heren,

Ook namens de gemeente Grave: hartelijk welkom bij deze herdenking.
Een speciaal welkom wil ik richten aan onze buitenlandse gasten.

Ladies and gentlemen, dear foreign guests,

On behalf of the city of Grave: a warm welcome to you all.

We feel honored to have you here today at this commemoration near the bridge that played an important role in the liberation of this part of the Netherlands in 1944.

A translation of my speech has been made available for you so please allow me to continue in Dutch.

Dames en heren,

Vandaag herdenken wij hier bij de brug dat Grave 77 jaar geleden werd bevrijd.

Terwijl een groot gedeelte van Nederland nog maandenlang onder de Nazi-Duitse bezetting leed - inclusief de verschrikkelijke hongervinter – kwam daarmee voor Grave een einde aan de Tweede Wereldoorlog. Die felbevochten vrijheid herwonnen wij dankzij onze geallieerde vrienden; de Amerikaanse, Engelse, Poolse en Canadese bevrijders.

En hier in Grave danken wij daarvoor in het bijzonder natuurlijk de 82^e (US) Airborne Division.

Wij zijn hen blijvend grote dank verschuldigd.

Zevenenzeventig jaar geleden al weer...

Je vraagt je soms af of generaties, die de oorlog niet persoonlijk hebben meegemaakt, nog steeds stil willen staan bij onze bevrijding.

Er is inmiddels al zoveel andere ellende op de wereld gekomen.

Vietnam, Het Midden-Oosten, Oekraïne, Somalië, Afghanistan ... onze oorlog en bevrijding, het lijkt allemaal zo lang geleden.

Toch blijkt gelukkig die wil om te blijven herdenken er wel degelijk te zijn, persoonlijk ervaar ik zelfs dat die behoefte groeit. En dat is mooi om waar te nemen, ook hier in Grave.

Begin vorig jaar verscheen de bundel **De Stand van vrijheid**, *Vrijheid in Nederland 75 jaar na de bevrijding*¹. een uitgave van het Nationaal Comité 4 en 5 mei en het Sociaal en Cultureel Planbureau.

In deze bundel wordt uitgelegd dat zowel ouderen als jongeren de jaarlijkse Dodenherdenking en de viering van de Bevrijding nog steeds belangrijk vinden.

Dat lijkt te maken te hebben met hoe de Nederlandse bevolking vrijheid beleeft en hoe men er in de dagelijkse praktijk vorm aan geeft.

Het blijkt dat een overgrote meerderheid van de Nederlanders zich verbonden voelt met ons land vanwege onze vrijheid van meningsuiting, de vrijheid van religie, de mensenrechten en het verbod op ongelijke behandeling en discriminatie.

Onze vrijheid behoort tot de kern van onze identiteit.

Maar over wat voor vrijheid hebben we het dan?

Het is belangrijk om juist in deze tijd, waarin corona-critici de term 'vrijheid' nogal eens misbruiken, daar bij stil te staan.

Zeker omdat dit misbruik inmiddels is doorgedrongen tot het jargon van de politiek, ja soms zelfs tot in ons parlement.

Alleen een juist begrip van de definitie 'vrijheid' doet recht aan de offers die onze bevrijders – hier vandaag via hun vertegenwoordigers aanwezig - hebben gebracht.

In de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens staat dat alle mensen waar ook ter wereld vrij en gelijk in waardigheid en rechten worden geboren.

Iedereen kan daar aanspraak op maken zonder onderscheid naar ras, kleur, geslacht, taal, godsdienst, politieke of andere overtuiging, afkomst, geboorte of andere status.

Is die vrijheid dan onbegrensd? Zeker niet.

De essentie van vrijheid is dat die zo ver reikt tot waar anderen gehinderd worden. In Nederland geldt dat U mag zeggen wat u wil maar het oproepen tot geweld tegen andersdenkenden is strafbaar. U mag de kleding dragen die u wil maar daar waar de openbare veiligheid in het geding kan zijn, is gezichtsbedekkende kleding verboden. U mag om het even welke religie belijden maar u mag daarmee andersdenkenden niet in woord of daad beledigen of hinderen.

En zo zijn er meer beperkingen van vrijheden, vastgelegd in democratisch tot stand gekomen wetten en door onze cultuur bepaalde zeden en gewoonten.

De coronamaatregelen, van regeringswege ons opgelegd, zijn, wat u er misschien inhoudelijk ook van denkt, geen beperking van onze vrijheden zoals in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens is bedoeld. Die coronamaatregelen komen voort uit een noodzaak om een gevaarlijk virus in te dammen. De maatregelen waren of zijn echter niet gericht op specifieke groepen naar aard van geslacht, afkomst, seksuele voorkeur of religieuze overtuiging.

Dat is dus wezenlijk iets anders dan de ons door de Duitse bezetter ontnomen vrijheid die zich specifiek richtte op Joden, Sinti, homoseksuelen, gehandicapten en religieuze groeperingen zoals Jehova's Getuigen. Nog los daarvan dat het niet bij het ontnemen van die vrijheid alleen bleef.

Bij de dodenherdenking op 4 mei jl. heb ik de Denker des Vaderlands, Daan Roovers, geciteerd en ik wil dat hier graag nog eens in iets andere woorden herhalen: *“Zo lang onze vrijheid van spreken en denken gepaard gaat met de principiële gelijkheid van alle burgers blijft het fundament van onze rechtsstaat robuust en onaangetast”*.
Einde citaat.

Dat is het cruciale verschil tussen de beperkingen door coronamaatregelen en de ons ontnomen vrijheid door de bezetting destijds.

De beëindiging van die bezetting, het herwinnen van dié vrijheid, dat is wat we vieren, landelijk, maar jaarlijks op 17 september ook hier in Grave.

En dat doen we met het allergrootste respect voor hen die voor dié vrijheid het grootste offer brachten.

Wij zullen hen daarvoor altijd dankbaar blijven.

Dank u wel.